

Arbetslivskommissionen för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, lägesbild 2024

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN			STUDIERNAS MÅL HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDEL AR	
ANTALET EXAMINA			GE inom social- och hälsovårdsbranschen	
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen (GE): 9 093 st.	Gemensamma examensdelar (GED): 3 063 st.	Lokala examensdelar: 1 056 st.	hel examen 78 414 st.	examensdel/ delar 8 205 st.
ANTAL EXAMENSDELAR			Reflektion om vitsorden	
GE inom social- och hälsovårdsbranschen: 86 622 st.	VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN		• Den yrkesinriktade examensdelen 2024 är 4,2, vilket är bättre än medeltalet. Målet för de studerande är att avlägga en yrkesinriktad examen. • Medeltalet för de gemensamma examensdelarna 2024 är 3,6 och lägre än det nationella medeltalet. Det kan observeras att alla delar av grundexamen har ett sämre procentuellt värde 2024 än 2023. Utmaningen är att förstå finska.	
GE inom social- och hälsovårdsbranschen Kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre 3 078 st. Kompetensområdet för fotvård 6 st. Kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga 1 539 st. Kompetensområdet för mentalhälsoarbete och missbrukarvård 720 st. Kompetensområdet för akutvård på grundnivå 345 st. Kompetensområdet för sjukvård och omsorg 2 457 st. Kompetensområdet för munhälsovård 219 st. Kompetensområdet för arbete med personer med funktionsnedsättning 711 st. Inga uppgifter 18 st.	GE inom social- och hälsovårdsbranschen Medeltal 3,9 Yrkesinriktad examensdel 4,2 Gemensam examensdel 3,6 (nationellt medeltal 3,7)			

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal avlagda examina

- år 2020: 8 252
- år 2021: 7 706
- år 2022: 7 689
- år 2023: 8 749
- år 2024: 9 093, varav 8 772 närvårdare och 336 akutvårdare på grundnivå, 24 övriga.
- År 2024 steg nivån från 2023 med 3,9 % och från 2022 med 18,2 %.
- Trenden är fortfarande stigande, även om den håller på att jämnas ut.

Antalet avlagda examensdelar och kompetensområden

- Sjukvård och omsorg 2 457 (- 12,5 %) Minskningen är ganska stor. Är den för inriktad på specialiserad sjukvård som inte lockar närvårdare?
- Vård och rehabilitering av äldre 3 078 (+ 24,8 %). Betydande ökning, är det här svaret på det stora behovet? Kan också innebära invandras/vårdassistenters entusiasm för att utbilda sig till närvårdare. Vården av äldre har varit framme mycket i offentligheten och behovet har diskuterats mycket. Ökningen är mycket betydande.
- Pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga: 1 539 (-3%). Nivån är stabil
- Mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 720 (- 14 %) Behov finns, men ändå en minskning. Beror det på att vuxenutbildningen minskar? Ytterligare behov finns för personer som avlagt detta kompetensområde. Något mer erfarna studerande söker sig till denna sektor.
- Arbete med personer med funktionsnedsättning 711 (+ 22 %). Betydande ökning, det har redan länge funnits ett behov inom sektorn.
- Akutvård på grundnivå: 345 (+8 %) Nivån är stabil
- Munhälsovård: 219 (nu 233) Nivån är stabil

Arbetslivskommissionen för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA	ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion	KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar
GE inom social- och hälsovårdsbranschen: ANORDNARTILLSTÅND: 49 st. AKTIVA ANORDNARE: 51 st. ICKE-AKTIVA ANORDNARE: 0 st. Det finns fler aktiva anordnare än anordnare med anordnartillstånd, eftersom anskaffad utbildning ingår. SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA GE inom social- och hälsovårdsbranschen Finska 8 718 st. Svenska 327 st. Engelska 48 st.	Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer • Fler än 500 examina: 2 utbildningsanordnare • 400–500 examina: 3 utbildningsanordnare • 300–399 examina: 4 utbildningsanordnare • 200–299 examina: 8 utbildningsanordnare • 100–199 examina: 17 utbildningsanordnare • 50–99 examina: 9 utbildningsanordnare • Färre än 50 examina: 8 utbildningsanordnare • Nätverket av utbildningsanordnare har koncentrerats till Södra och Sydvästra Finland, där det också finns flest invånare. • Andelen svenskspråkiga examina som genomförs är 3,6 % och andelen engelskspråkiga examina är 0,53 %. För båda examensspråken kan man se en liten ökning. • Sju utbildningsanordnare har anordnartillstånd på engelska, och tre av dem har varit aktiva 2024.	GE inom social- och hälsovårdsbranschen Lärare och representant för arbetslivet (tvåpartsbedömning) 95,2 % inga uppgifter 1,5 % Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen • Jämfört med 2023 har andelen tvåpartsbedömningar minskat något. • Till exempel i fråga om Valfärdsteknik har bedömningen gjorts av endast en lärare i 28 % av yrkesproven. Detta kan bero på att det ännu inte finns någon kompetent bedömare i arbetslivet för denna examensdel. Det finns dock skäl att fundera på om bedömaren kan komma från en annan bransch, t.ex. ICT-sidan. • Andelen Inga uppgifter har ökat från 1 % 2023 till 1,5 %. • Två lärare, uppgift saknas eller en/flera lärare utförde bedömningen i 3,99 %. År 2023 var antalet 4,33 %.

Arbetslivskommissionen för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov och respons

GE inom social- och
hälsovårdsbranschen
Arbetsplats 89,3 %
Läroanstalt 1,5 %
Arbetsplats + läroanstalt 2,6 %
Inga uppgifter 6,6 %

Responsenkäter (Bedömningsskala 1–5)

STUDERANDERESPONSENS
AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV
**GE inom social- och
hälsovårdsbranschen 4,6**
(nationellt medeltal 4,6)

RESPONS FRÅN
ARBETSPLATSHANDLEDAREN
**GE inom social- och
hälsovårdsbranschen 4,0**
(nationellt medeltal 4,2)

ARBETSPLATSRESPONS
**GE inom social- och
hälsovårdsbranschen 4,2**
(nationellt medeltal 4,2)

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

- År 2024 har prestationerna i yrkesprov i första hand genomförts på arbetsplatserna. Endast en liten del av yrkesproven (1,5 %) har genomförts vid en läroanstalt, oftast har det varit examensdelen i välfärdsteknik.
- Yrkesprov har kompletterats vid läroanstalten i viss mån (2,6 %). Vid behov kompletteras yrkesproven muntligt och skriftligt vid läroanstalten och på arbetsplatserna. Yrkesproven genomförs fortfarande med traditionella metoder, t.ex. har videoprov inte blivit vanligare. Enligt besöken 2024 pågår ingen utveckling av miljön för yrkesprov vid läroanstalterna eller på arbetsplatserna. Detta är överraskande, eftersom examensgrunderna har ändrats.

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

- Man har alltid kunnat ordna yrkesprov i grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen i första hand på arbetsplatserna oberoende av att examensgrunderna har förnyats flera gånger under årens lopp. Målet med reformerna har naturligtvis alltid varit att främja arbetslivsorienteringen.
- Dessutom förutsätter påvisande av kompetensen inom vissa delar av kompetensområdet för akutvård på grundnivå ibland läroanstaltsprov. Å andra sidan kan man enligt observationer som gjorts under besöken konstatera att det på vissa arbetsplatser är möjligt att påvisa all kompetens i verkliga arbetsmiljöer.
- Enligt besöken samarbetar läroanstalterna och arbetsplatserna intensivt och lärarna känner arbetsplatserna väl.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Respons

Diskussion

Studeranderespons

- De studerande är i regel nöjda. 6 447 grundexamensstuderande inom social- och hälsovårdsbranschen besvarade den avslutande enkäten. De studerande var i regel nöjda med den utbildning de fått (medeltal 4,4) och de skulle också rekommendera läroanstalten (medeltal 8,2). Man måste dock utreda noggrannare vad som orsakade missnöje och rikta utvecklingsåtgärder till dessa saker. I andra sammanhang beskriver de studerande bland annat att läroanstalten inte ger tillräcklig kompetens i praktiska färdigheter.
- Enligt de flesta studerande genomfördes planeringen av yrkesprov (77 %) och bedömning av kunnande enligt bedömningskriterierna (72 %) bäst. Över hälften av de studerande upplevde sin studiemiljö som trygg (62 %). Det är bra att många studerande upplever studiemiljöerna som trygga. Det är dock värt att notera att nästan hälften av dem upplevde att studiemiljöerna inte är trygga. Detta är ett betydande resultat, och man måste fästa uppmärksamhet vid studiemiljöernas trygghet och förbättra tryggheten samt utveckla praxis som ökar de studerandes trygghetskänsla både vid läroanstalterna och på arbetsplatserna.

Respons från arbetsplatshandledaren

- Största delen av arbetsplatshandledarna var nöjda med läroanstaltens verksamhet att ordna lärande i arbetslivet. De ansåg att samarbetet var smidigt. En del av arbetsplatshandledarna ansåg att man inte frågat dem om de hade kunskap om den studerandes mål som antecknats i PUK. Därför borde man fästa mer uppmärksamhet vid detta för att den studerandes kompetens ska kunna förvärfvas på ett ändamålsenligt och motiverande sätt. Cirka en tredjedel av arbetsplatshandledarna såg också brister i läroanstaltens säkerställande av arbetslivsfärdigheter hos den studerande samt i stödet för handledningen av den studerande.

Arbetsplatsrespons

- Arbetsplatserna var i regel nöjda (83 %) med läroanstaltens verksamhet att ordna lärande i arbetslivet. I allmänhet rekommenderade arbetsplatserna utbildnings- och läroavtalssamarbete.
- Nästan hälften (44 %) av arbetsplatserna upplever att läroanstalterna inte erbjuder arbetsplatserna tillräckligt med möjligheter att förutse arbetsplatsens kompetensbehov och utveckla verksamheten. Detta resultat överensstämmer med arbetslivskommissionens observationer under besöken. Cirka en tredjedel (28 %) av arbetsplatserna bedömde att läroanstalterna inte utvecklar sin verksamhet tillräckligt utifrån responsen.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Reflektioner

Yrkesprov som ordnas vid läroanstalten

- I regel utförs yrkesprov på arbetsplatsen. År 2023 gjordes 88,7 % av yrkesproven på arbetsplatsen, och 2024 var siffran 89,3 %.
- Utifrån besöksrapporterna genomförs yrkesproven i regel på arbetsplatsen. Om vissa delar av yrkesproven inte kunde genomföras på arbetsplatserna genomfördes de som diskussioner, till exempel avsnittet om vård i livets slutskede. I fråga om läkemedelsbehandling, provtagning och intravenös injektion bedömer endast läraren yrkesproven som görs vid läroanstalten. Även gipsning och återupplivning samt storolycksövningar visades vid läroanstalten.

Utvecklingsobjekt för utbildningsanordnare

- Beaktande av tvåpartsbedömningen när yrkesprov görs vid läroanstalterna. Lärarna har i regel bedömt yrkesproven som gjorts vid läroanstalterna. Av besöksrapporterna framgår att lärarna också ensamma bedömer yrkesprov som gjorts på arbetsplatsen.
- Arbetslivet önskade att lärarna skulle ordna närmöten, särskilt i samband med handledningssamtalen.
- Integrering av GED i yrkesämnena, vilket skulle ge en tydligare helhetsbild av utbildningen.
- Man upplevde också att det var nödvändigt att utveckla lärmiljöerna.

Planer för bedömning av kunnande

- Utifrån besöken hade planerna för bedömning av kunnande utarbetats på ett bra och heltäckande sätt.
- Arbetslivskommissionen fick en begäran om utlåtande från ministeriet.

Övrigt

Arbetslivskommissionen fick fyra begäran om rättelse till behandling. I två fall förordnade arbetslivskommissionen att en ny bedömning ska ordnas: i det första fanns konflikter mellan bedömningarna och vitsordet, och i det andra hade den studerande gjort en kontrollbegäran, men den hade inte behandlats av bedömarna, dvs. ett fel hade skett i processen. I två begäran om rättelse fanns det ingen anledning att göra en ny bedömning, men arbetslivskommissionen uppmanade att i fortsättningen anteckna motiveringarna för vitsordet på ett mer heltäckande och konkret sätt i beslutet om kontrollbegäran för bedömning av kunnande. Dessutom konstaterade arbetslivskommissionen att grunderna för bedömningen borde förtydligas för den studerande redan vid bedömningen av yrkesprovet, i synnerhet när den studerandes modersmål inte är finska.

Arbetslivskommissionen för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE Reflektioner

Övriga anmärkningar

- I regel utfördes yrkesproven på arbetsplatserna. Arbetsplatserna har haft en betydande inverkan på att proven har lyckats och är medvetna om hur viktig den egna fortbildningen är som mottagare av yrkesprov. Arbetsplatserna deltar som en miljö för yrkesinriktat lärande. Man kan konstatera att yrkesprov som genomförs på arbetsplatsen är högklassiga och studerandevänliga lärmiljöer.
- Av besöksrapporterna framgår arbetsplatsernas belastning i fråga om den ökade bristen på språkkunskaper bland de studerande.
- Funktionella metoder för att främja välbefinnandet genomförs ofta vid läroanstalten. Att agera i storolyckor genomförs ofta som videoundervisning vid läroanstalten.
- Kommissionen kommer att följa yrkesproven vid läroanstalterna och eventuellt göra besök på basis av dem, i synnerhet om bedömarna endast har varit företrädare för undervisningsbranschen.
- Hur tryggas elevens kunskaper och yrkesprov om det inte finns någon klientkontakt eller något bemötande av situationen.
- Planeringen av företagsverksamhet kan ske vid läroanstalten.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE inom social- och hälsovårdsbranschen

De nya grunderna trädde i kraft först 1.8.2024, så det är svårt att analysera utifrån så lite erfarenhet.

Reflektioner kring examensstrukturen

Kommissionen deltar i beredningsarbetet som gäller yrkes- och specialyrkesexamina inom social- och hälsovårdsbranschen tillsammans med den sakkunniga om examensgrunder.

Arbetslivskommissionen för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, lägesbild 2024

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN